

Oslobođenje: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarala: Sanela Karaica

Oslobođenje: Prije dvije sedmice stranački prvaci iz Republike Srpske bili su u Beogradu: srbijanski predsjednik Aleksandar Vučić nakon sastanka je govorio o miru i prosperitetu, a član Predsjedništva BiH Milorad Dodik je, najblaže rečeno, ostao pri svojim radikalnim tezama. Reakcije su bile neizbježne, no izostalo je Vaše viđenje beogradskog samita: miješa li se Vučić u unutrašnje stvari BiH sazivanjem ovakvih sastanaka?

Valentin Inzko: Bilo mi je drago čuti izjavu predsjednika Vučića nakon sastanka. Naglasio je poštivanje Dejtonskog mirovnog sporazuma i države Bosne i Hercegovine. Takve izjave su dobrodošle i pozitivno utječu na situaciju u Bosni i Hercegovini.

Oslobođenje: S druge strane, kako ni hrvatskoj predsjednici nije mrsko govoriti o BiH, nemali broj analitičara povlači paralelu s devedesetim: kako vidite stanje u Bosni i Hercegovini koja nema vlast, a ima izborne pobjednike čije političke ambicije i Vaš ured ocjenjuje kao antidejtonsku retoriku. Kuda to ide BiH?

Valentin Inzko: Deklarirani vanjskopolitički smjer Bosne i Hercegovine je članstvo u Evropskoj uniji. Uprkos negativnoj retorici u Bosni i Hercegovini, mislim da je zemlja još na pravom putu. Ipak, očigledno je da je potrebno više fokusa na programe usmjerene prema budućnosti.

Oslobođenje: Vaš donedavni kolega iz Misije EU u BiH, gospodin Wigemark, pokušao je blitzkriegom sastaviti vlast. Sporazum je trajao mjesec i nakon njega su ostale prijetnje lidera SNSD-a

da će NSRS “preko noći” donijeti odluku o ukidanju državnih odbrambenih, poreznih i pravosudnih institucija, jer Zoran Tegeltija nije imenovan za mandatara Vijeća ministara BiH. Šta bi bio Vaš odgovor na takav potez?

Valentin Inzko: Neću špekulirati o svojim koracima, koji u velikoj mjeri ovise o potezima bosanskohercegovačkih političara. Podsjetio bih vas na saopštenje Upravnog odbora Vijeća za provedbu mira (PIC) nakon tih izjava. Upravni odbor PIC-a pozvao je političke lidere da ne poduzimaju korake koji bi ugrozili, oslabili ili opstruirali puno funkcioniranje državnih institucija. Prema Upravnom odboru, entiteti i institucije moraju poštovati postojeću regulativu i zakonski važeće aranžmane. Reforme poput reforme odbrane, uspostave jedinstvenog Visokog sudskog i tužilačkog vijeća na državnom nivou i Uprave za indirektno oporezivanje na državnom nivou provedene su uz punu podršku entitetskih i državnih parlamenata. Upravni odbor PIC-a je jasno rekao da se Ustav BiH, postojeći zakoni i integritet institucija na državnom nivou moraju u potpunosti poštovati.

Oslobođenje: Šta Vi osobno mislite: hoće li Dodik, kako prijeti, “ići do kraja”? I gdje je kraj?

Valentin Inzko: To trebate pitati gospodina Dodika. Ja se osobno nadam da će BiH ići do kraja kada je riječ o putu integracije u EU. Naravno, taj put se mora ubrzati!

Političari treba da idu do kraja kada je riječ o postizanju neophodnih kompromisa i reformi koje će BiH približiti EU. Međunarodna zajednica je spremna podržati BiH i pomoći joj na tom putu.

Oslobođenje: Evropska komisija je dala jasne zadatke BiH, a uskoro se očekuje da ih i dodatno precizira. Može li BiH odgovoriti ijednom od postavljenih zadataka bez formiranja vlasti, a kako da je formira kada SNSD odbija ANP, dok druga dva člana Predsjedništva insistiraju na poštivanju zakona BiH

i ranije preuzetih obaveza na reformskom putu?

Valentin Inzko: Jasno je da se organi vlasti na svim nivoima trebaju formirati što prije, imajući na umu međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine. Nema sumnje da je to preduslov za reforme koje su neophodne na putu integracije u EU.

Oslobođenje: Običan čovjek u BiH je rezigniran i nerijetko će reći da su od nas svi digli ruke. To se najprije odnosi na Evropsku uniju, da ne kažem na međunarodnu zajednicu koja – htjela to ili ne – nosi dio odgovornosti za BiH. Zar zaista Rusija ima toliki utjecaj da sve druge članice PIC-a pristaju da im ruke budu vezane?

Valentin Inzko: Rusija, kao i svaka druga zemlja, ima svoje interese i stavove o različitim pitanjima u BiH. Neću govoriti o tim stavovima, s obzirom na to da je to posao ruske ambasade.

Iz perspektive međunarodne zajednice, ponovit ću da je međunarodna zajednica ovdje dugoročno i da je spremna da pomogne i podrži BiH. To je to – da pomogne i podrži.

Snaga koja pokreće voz zvani BiH i vodi ga naprijed mora biti Made in BiH. Prošla su vremena kada je međunarodna zajednica propisivala rješenja i bila predvodnik u implementaciji ovih rješenja. Političari se trebaju pomiriti s tim i početi poduzimati napore kako bi se krenulo naprijed. Što prije, to bolje. Nema sumnje da će, kada BiH odlučnijim korakom krene naprijed, međunarodna zajednica biti tu da joj pomogne i podrži je. Možda čak i više nego prije.

Oslobođenje: Ako bi se BiH pogledala posve sa strane, nije daleko zaključak da dolijevanje ulja na političke vatre služi i u svrhu rješavanja kosovskog pitanja. No, problem je utoliko složeniji što se sve otvorenije prijeti čak i novim ratom, što i u najsretnijoj varijanti za rezultat ima sve više odlazaka iz zemlje. Vi često upozoravate na to, ali i na potrebe reformi: kako promijeniti stanje u zemlji, kako popraviti

pravosuđe, uhvatiti se ukoštac s korupcijom kada se jednako bavimo političkim deklaracijama koje često i služe da se ne bismo bavili stvarnim životom i rješavali probleme?

Valentin Inzko: Bosna i Hercegovina je statistički među najsiromašnijim zemljama u Evropi. Jasno je da su joj potrebne reforme koje će pomoći da se poboljšaju uslovi života njenih građana. Proces EU integracija pružit će BiH potrebnu podršku u provedbi neophodnih reformi kako bi se zemlja pripremila za rješavanje izazova koji proizlaze iz punog članstva u EU. To nije lak zadatak. No, uz političku volju i podršku stanovništva, to se može postići. Ali, jasno je da je Bosni i Hercegovini potrebno neko osvježanje.